

NGƯỜI ĐÀN BÀ TRONG CĂN NHÀ NHỮNG NGƯỜI TRĂM NĂM CŨ

(Tâm bút) (Bài 9).

Có lần, đọc lại những dòng nhật ký của khi 19 tuổi, tôi thật kinh ngạc với những ý tưởng mà gần trọn một đời, vẫn không thay đổi:

*/ Bản chất tôi không thích giao thiệp và có mặt trong các cái gì thuộc về khôi đông. Lại là con người vốn ưa phù suy chứ chẳng bao giờ phù thịnh.

*/ Lúc nào cũng nghiền ngẫm câu nói: “Bê học vô tận, nghệ thuật khó khăn nhưng cuộc đời lại quá ngắn”; vì vậy, không bao giờ muốn mất thì giờ với những sở thích vị kỷ.

*/ Sự đau khổ có một giá trị riêng, nên chẳng sợ phải đối diện với những khổ đau đưa đến triền miên trong cuộc sống.

*/ Sự cô đơn là một đặc ân nhận từ Thượng Đế, không phải muốn mà có, nên, rất trân trọng nỗi cô đơn riêng mình.

*/ Tất cả những gì xảy ra, từ tình gia đình, tình yêu, tình bạn cho đến đủ thứ tình trên đời đều là ngoại thân, kết từ duyên và nghiệp, nên, chẳng vui khi có và chẳng buồn khi phải mất đi.

*/ Riêng chỉ một thứ tình có thể làm tôi chao đảo NẾU KHÔNG còn sở hữu được: Đó là cái tình dành cho âm nhạc văn chương. Bao giờ điều này xảy ra thì cũng là lúc tôi biết rằng “đời mình đã đến hồi chấm dứt.”

Những lời nhật ký ngày nào, bây giờ ngẫm lại, thấy có gì kỳ lạ. “Cái kỳ lạ đó” chính là những điều THẬT SỰ LÀ TÔI. Đối chiếu từ khởi điểm đại khờ chưa bước chân vào đời VỚI bây giờ ở chặng cuối đời, thấy vẫn không thay đổi. Một kiểu “lội ngược dòng sông” khó tìm ra kẻ đồng hành bơi cùng một hướng. Điều này luôn luôn được tôi suy ngẫm. Sự kiện mười năm đóng cửa khởi đi từ cái nhìn chán nản riêng về một giới văn chương ồn ào danh vọng, qua đó, tôi thấy mình như kẻ lạc lõng, không có điểm nào hòa hợp.

Bây giờ dưới cái nhìn Chung trong bài viết, sự lạc lõng biến thành nỗi cảm động kỳ cục. Hình ảnh nhân vật Thu-Vân-TTBG mang một bộ mặt khác lạ đến chính tôi cũng không dễ dàng nhìn ra được. Tự hỏi, cái “khốc liệt” của đời mình đã từng có lần cao vợi đến vậy sao?

Nói cách khác, trước nay, tôi ví như một kẻ đang rơi xuống vũng lầy đầy máu, để, điều duy nhất cần làm (khi ấy) là tìm cách THOÁT RA đến chẳng còn kịp thì giờ nhận định “Thế nào là sự ghê gớm đang mắc phải.”

Qua chữ nghĩa Chung, thấy xót xa cho thân phận đáng buồn của nhân vật Thu Vân bao nhiêu thì cũng xót xa cho tác-giả-bài-viết và cho chính cả độc-giả-tôi hiện-tại bấy nhiêu. Những con người chưa bao giờ biết đến điều nghỉ ngơi trong những đam mê đã chọn. “Những con người Định Mệnh” trong giòng đời nghiệt ngã không mấy lần tìm ra được nỗi bình an!

Một nhà văn, hay một độc giả, không thể nào có được cái nhìn cảm thông sắc bén về người khác NẾU KHÔNG phải đã TỪNG SỐNG THẬT vai trò kẻ ấy, dù trên thực tế cuộc đời hay trên giòng suy tưởng.

Chung đã sống cuộc đời “nhân-vật-xung-Tôi-trong-câu-chuyện” trên một bình diện khác. Những dẫn vật trong “nhân-vật-Thu-Vân-TTBG” cũng là của con-người-tác-giả-Phạm-Thái-Chung sâu-kín. Những nỗi oan khiên phơi bày chỉ là lời nói giùm cho chính anh.

Sự tàn ác của Định Mệnh được nhận rõ hơn ở điểm đã hé lộ cho tôi thấy (như một kiểu dụ hoặc) “con búp-bê-mơ-ước”; để rồi khi tôi giơ tay sờ được vào gấu áo nó tức thì Định Mệnh giật phăng đi trong cái cười thỏa thuê.

(Năm xưa yêu Nguyễn cũng do từ cái “phong vận kỳ oan” Nguyễn “tự cư”. Năm xưa xa Nguyễn cũng vì nhìn ra cái “ngã” của Nguyễn đã bị lung lay không còn có thể “tự cư” nữa.

Satan cũng có nhiều quyền lực như Đức Chúa Trời. Con người chỉ là một sinh vật yếu đuối, làm sao nhìn ra được chính xác đâu là Đức Chúa Trời và đâu là Satan?)

Buổi tối ngồi đọc bài viết Chung giữa bóng đêm âm u được sáng lên bằng ngọn đèn để bàn bé nhỏ, nỗi ngậm ngùi trong tôi lan rộng. Cái “phong vận kỳ oan” của Thu-Vân-TTBG được Chung nhìn thấu. Đó là một mối ân tình tôi đang mắc phải, mà, cho dẫu rằng không thể đáp trả bằng một tình yêu đến từ trái tim thì cũng sẽ được tôi đặt để lên ngôi vị đáng trọng trong những con chữ riêng mình.

□

(Xem tiếp Bài 10)

□

NGƯỜI ĐÀN BÀ TRONG CĂN NHÀ NHỮNG NGƯỜI TRĂM NĂM CŨ

(Tâm Bút) (Bài 10).

Chứng ung thư máu của Chung, tôi chẳng biết đến đâu rồi, chỉ biết một điều (lời anh kể): “Từ 5 giờ sáng anh đã đi làm, về nhà lúc 3 giờ chiều là ném mình trước bàn viết ngay.”

[Tôi thật xót xa theo cuộc sống đơn lẻ của anh.

Căn phòng anh ở Santa Ana, thuê trong một ngôi nhà rộng, một lần tôi có ghé. Đó là căn y hệt bao nhiêu căn khác của những người độc thân trên nước Mỹ. Vậy mà khi thoát bước vào, cái vẻ lạnh lẽo của nó làm cho tôi sờ sợ. Nó giản dị quá với cái bàn viết nhỏ, cái giường đơn, cái tủ lạnh và cái tủ áo kê đứng trong góc. Không một bức tranh treo tường, không một chậu cây tươi, không bất cứ vật dụng trang trí nào làm cho ấm áp. Trên bàn viết có đặt tấm ảnh bán thân của tôi, rút từ trang cuối cuốn Nhật Nguyệt Buồn Như Nhau I, được lồng kính trang trọng. Thêm những tác phẩm TTBG đặt ở đầu giường ngủ.

Ngoài ra, không có gì đặc biệt.

Thật sự, tôi se lòng khi đem so sánh hai nỗi cô đơn của tôi và của anh.

-Ở tôi, sự cô đơn giống như một người bạn đầy uy lực và tràn trề tình thương cho tôi tìm vào úp mặt trong những khi chấy lòng, tuyệt vọng. Trong vòng tay che chở đó, cả tôi lẫn Âu Cơ đều tìm thấy an ổn hạnh phúc với màu sắc của nghệ thuật, thi ca, văn chương; của cái lối trang hoàng đầy tính nghệ sĩ, các bức tranh, các chậu cây xanh, ánh sáng mặt trời rạng rỡ ban ngày hay ánh trăng ban đêm chiếu qua rất nhiều cửa sổ bằng kính.

-Còn ở anh, sự cô đơn trông thảm não như trong một nhà tù, một dưỡng trí viện, hay một nơi chốn để tu hành; những không gian vốn dễ làm cho một con người sinh động như tôi tìm thấy sự sợ hãi mà không là an ổn.]

Tôi nói lên cảm tưởng se lòng của mình theo căn phòng thì Chung gật:

“Tôi ở đây đã được năm năm, sau khi dọn qua từ Texas.”

Đưa tay chỉ vào cái giường ngủ chần nệm thẳng băng, anh cười mỉm:

“Đã rất nhiều ngày tháng tôi mong được một lần nhìn thấy cô ngủ yên trên đó...”

Quay nhìn hướng khác, anh nói nhỏ:

“... Nhưng chỉ là vô vọng!”

(Lòng tôi nhói đau, rồi cũng nín lặng.)

[Cách nào đó, anh hẳn đã nhìn ra điều rằng tôi KHÔNG yêu anh, mà chỉ quý thương như thương quý một người thân. Đó chính là điều anh không bao giờ muốn. Anh vẫn hay đả kích tôi nổi ám ảnh theo một tình cha, kết án tôi khi đặt lên anh Ngọc hay TNH vai trò “người cha” ấy.

Từ nhiều tháng qua, mức độ tình cảm trong tôi không còn cái vui tươi của thuở đầu tiên CHƯA GẶP MẶT. Và đã nhiều lần, qua cái lối “kiểm soát” gắt gao hằng giờ bằng những cú điện thoại viễn liên Santa Ana - San Jose, hoặc cái lối dễ bị tổn thương nơi anh đã làm tôi sợ hãi.

Có lần tôi nói với anh như một nhắc nhở:

“Anh Ngọc mắt BG vì lòng ghen quá độ.”

Cũng nhiều lần tôi phớt tở:

“Trong cuộc đời, BG vẫn đặt cho tình cảm một vị trí rất cao, nhưng đến một hồi mà nếu nhận thấy tình cảm chỉ là những điều phiền toái thì BG thích tự rút vào nỗi cô đơn của mình hơn.”

Anh hiểu, bởi anh là con người rất thông minh nhạy bén. Nhưng do bởi quá thâm trầm (đến như khắc kỷ) mà những cái hiểu này phải chào thua trước những tận cùng thăm thẳm trong anh.]

Dù vậy, mối liên hệ giữa hai người vẫn duy trì, phần nhiều là do ở cái mềm mỏng dễ tha thứ của tôi. Tôi khôn khéo giấu đi nỗi chán nản đôi lúc theo cá tính độc đoán của anh. Mỗi ngày qua điện thoại, tôi vẫn biết rằng anh, thay vì chửa chạy thì lại chỉ cúi đầu vào computer “hoàn tất cho xong tác phẩm về cô như một kỷ niệm lưu lại trước khi tôi nằm xuống.” Câu nói này thường khiến tôi chùng lòng mỗi khi nhớ đến.

Anh vẫn nói:

“Chửa cũng chết, không chửa cũng chết, tại sao tôi không dành thì giờ còn sót để thực hiện cho xong lời đã hứa với cô?”

Rồi thêm:

“Lời thề cùng Chu Tử, tôi còn giữ được gần ba chục năm, nói gì cô, tình cảm dành cho cô có phần thâm nặng hơn dành cho Chu Tử.”

Thật tình, tôi cũng chờ mong sự kết thúc của tác phẩm anh viết bởi dẫu gì cũng không thể chối nhận rằng, bệnh trạng anh sẽ đến hồi kiệt quệ, và anh lại khăng khăng không muốn chữa chạy. Nhiều lần tôi xin anh gửi bản thảo cho đọc trước, nhưng luôn luôn anh từ chối:

“Cho tôi thêm một thời gian ngắn nữa thôi, đã lên đến con số 300 trang rồi, chắc cũng không lâu nữa là kết thúc.”

Vì vậy, tác phẩm hai phần, tựa đề phần I “Người Đàn Bà Trong Căn Nhà Những-Người-Trăm-Năm-Cũ” và phần II “Khuôn Mặt Bi Tráng Thứ Hai Trong Văn Chương TTBG”, ngoài bài viết mở đầu, tôi chẳng đọc thêm được chữ nào.

[Mãi rồi, tôi cũng chẳng bận tâm theo tác phẩm Chung đang viết, nghĩ, “bao giờ xong thì đọc.” Và lại, cái gì đối với tôi cũng đều là duyên-nghiệp. Thì một tác phẩm phơi bày những điều oan khuất của tôi (như ý muốn Chung đang thực hiện) cũng sẽ nằm trong cái duyên nghiệp đó. Nếu tôi có duyên được nhìn thấy, tự khắc sẽ có. Không có, cũng đành! Vì nghĩ vậy mà tôi để yên, không nài xin anh cho đọc trước nữa.

Có điều, tôi cũng không ngờ chính sự việc này lại tạo nên trong anh một nỗi chán nản. Anh cho rằng tôi không tha thiết với tác phẩm. Câu nói này được lặp lại đôi lần khiến tôi khó chịu. Một cách mơ hồ, tôi tin mình sẽ “không có duyên” với nó. Cũng không hiểu sao lại nghĩ thế.

Nhưng thật, nếu dựa vào tính Định Mệnh vẫn hay gặp vào giờ phút cuối của từng sự kiện xảy ra trước đó, dựa vào số phận hẩm hiu của mình, tôi KHÔNG thể nào DÁM tin rằng trên cuộc đời này sẽ có người phơi bày được qua chữ nghĩa cái “phong vận kỳ oan” GIÙM tôi.”]

[]

Bình luận:

Phạm Gia Cẩn, Dalat: *Cảm ơn Cô đã chia sẻ.*

TTBG: *Cô cũng cảm ơn em đã nhận chia sẻ. Cô đang hoang mang, nên mong điều ấy. Đôi khi sao thấy chữ nghĩa đày đọa trái tim Cô quá?! Em cứ đọc, đủ rồi. Khởi cần bận tâm hỏi âm cô làm chi. (April 26/2021)*

Phạm Gia Cẩn: *Dạ. Em hiểu. Nhưng em ngại vô lễ khi không phản hồi. Em ghét những symbol thích, yêu thích... vô cảm, có phần vô lễ khi biểu cảm với người lớn tuổi, bề trên. Em cảm ơn cô.*

TTBG: *Không đâu. Cô chỉ muốn chia sẻ với em cái đẹp chữ nghĩa (nhiều hơn là một tâm sự) nhưng rất ngại làm phiền em. Em đọc là cô vui rồi. Đừng cần hỏi âm, lại “mất công” cô (vì lịch sự như em) mà trả lời.*

Phạm Gia Cẩn: Dạ. Em hiểu và vui. Giữ gìn sức khỏe Cô nhé.

TTBG: Cô nói một câu này thôi nghe: Bữa nọ khó ngủ, lang thang trên trang Facebook em, đọc bài em viết về người mẹ thứ hai, cô tự hỏi: Em là gốc ở đâu? Huế hay Bắc mà gọi mẹ bằng “Mạ”?

Có một đoạn em kể “Thím hay uống rượu... chắc Thím từng có một quá khứ đau khổ?” Những lời này làm cô cảm động. (Nghĩ, ngày xưa cô cũng hay uống rượu...)

Tóm lại, cô rất mừng mà biết “đứa học trò xa lắc thưở nào” vẫn giữ được cái tâm hồn rất Miền Nam! (và XÚNG ĐÁNG là độc giả thân thiết bây giờ của cô).

Khỏi cần hỏi âm nghe. Cô đang làm việc tui bụi. Ngừng lại một chút để thở và viết cho em. (April 27/2021).

[]